

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 671)

Millî Eğitim Temel Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/853)

Not : Tasarı, Başkanlıkça Plan ve Bütçe ile Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

8.7.2004

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-916/3266

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 5.7.2004 tarihinde kararlaştırılan "Millî Eğitim Temel Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Eğitim teknolojisindeki hızlı gelişim ve değişim, eğitim ve öğretim hizmetlerinin sunumunu çeşitlendirmekte ve maliyetleri artırmaktadır. Eğitimin işlevi ve maliyetleri sürekli artarken eğitimi, sadece genel bütçe imkânlarıyla yürütmek, birey ve toplumun beklentilerini karşılayamamaktadır. Bu beklentileri karşılamak ve artan maliyetlere destek olmak amacıyla, zaman zaman kişi ve kuruluşlardan okullara bağışta bulunma talepleri gelmektedir. Gerek bu taleplerin karşılanması, gerekse sosyal ve kültürel etkinlikler ve kampanyalardan sağlanan maddî katkılar ile okulların bünyesinde bulunan kantin, açık alan, salon ve benzeri yerlerden sağlanan gelirlerin kullanımı ve disipline edilmesi, eğitim-öğretim faaliyetlerinin daha iyi şartlarda sunulması için önemli görülmektedir.

Yapılan değişiklikle bağışları kabul etme, sosyal, kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenleyerek maddî katkı sağlama, okulların bünyesinde bulunan kantin, açık alan, salon ve benzeri yerleri ihale mevzuatı çerçevesinde işletilebilme veya işletilebilmeleri gibi hususların okul-aile birliklerince yerine getirilmesi, bu hususlarla ilgili esas ve usullerin ise Millî Eğitim ve Maliye bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak yönetmelikle düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Madde ile, eğitim ve öğretim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak üzere okullarda kurulacak okul-aile birliklerine, okulların eğitim ve öğretim hizmetlerine etkinlik ve verimlilik kazandırılması, okulun ve maddî imkânlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarının karşılanması için gönüllü yapılan aynı ve nakdî bağışları kabul edebilmeleri, maddî katkı sağlamak amacıyla sosyal ve kültürel etkinlikler, kampanyalar düzenleyebilmeleri, okulların bünyesinde bulunan kantin, açık alan, salon ve benzeri yerleri ihale mevzuatına göre işlettirebilme veya işletebilmeleri imkânı sağlanmaktadır.

Okul-aile birliklerinin kuruluş ve işleyişleri, birlik organlarının oluşturulması ve seçim şekilleri, sosyal ve kültürel etkinliklerden sağlanan maddî katkılar, bağışların kabulü ile kantin, açık alan, salon ve benzeri yerlerin işlettilmesi veya işletilmesinden sağlanan gelirlerin harcanması, denetlenmesi, kantin, açık alan, salon ve benzeri yerlerden sağlanan gelirlerin, bu yerlerin bünyesinde bulunduğu okulda harcanacak miktarı ve il/ilçenin bu gelirlerden yoksun okullarına aktarılacak miktarının belirlenmesi gibi hususların ise Millî Eğitim ve Maliye bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak yönetmelikle düzenleneceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 2. - Yürürlük maddesidir.

Madde 3. - Yürütme maddesidir.

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve
Spor Komisyonu
Esas No: 1/853
Karar No. :2

27.10.2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca 12.7.2004 tarihinde tali olarak Plan ve Bütçe, esas olarak Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna havale edilen "Millî Eğitim Temel Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (1/853)" Komisyonumuzun 27 Ekim 2004 tarihli toplantısında görüşülmüştür.

Toplantımıza, Millî Eğitim Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı yetkilileri katılmışlardır.

Tasarı ile, eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunulması amacıyla okullarda "okul-aile birlikleri" kurulması öngörülmekte; bu birliklerin kurulması, işleyişi, organlarının oluşturulması, seçim şekilleri, mali durumlarıyla ilgili usul ve esasların Millî Eğitim ve Maliye Bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak yönetmelikle düzenlenmesi hükme bağlanmaktadır.

Üyelerimiz Tasarı hakkında şu görüşleri dile getirmişlerdir;

- Okul aile birlikleri formalite kurullar olmaktan çıkarılmalıdır. Eğitim son derece önemli bir konudur. Kaliteli çağdaş bir eğitim her şeyin başıdır. Eğitim kurumları hızlı değişime ayak uydurmak çabası içindedir. Okul aile birliği yönetmeliğinde öngörülen işlevlerin hepsi parasal kaynağa dayanmaktadır. Bu nedenle okullarımız, Devletin sağladığı katkı dışında kaynağa ihtiyaç duymaktadır.

- Okullardaki destek personeli konusu çözülmelidir.

- Tasarıda öngörülen düzenleme, okullarımızda yaşanan problemlerin çözümünde yararlı olacaktır. Ancak, bu birliklerin işlevlerinin yönetmeliğe bırakılması nedeniyle, yönetmeliğin oluşturulmasında demokratik ilke ve esasların getirilmesi gereklidir.

- Okul aile birliklerinin para toplar hale getirilmesi doğru olmayacaktır. Eğitimin niteliği, öğrencinin başarısının artırılması için uğraşılması esas olmalıdır. Dünyanın her yanında temel eğitim; parasızdır, zorunludur, haktır. Temel eğitime ayrılan paylar yetersiz ise artırılmalıdır ama okul aile birlikleri geleneği bu amaçla bozulmamalıdır.

Tasarının alt komisyonda incelenmesine dair bir önerge hakkında, Sayın Hükümet Temsilcisi ilgili her kesimden görüş almak suretiyle Tasarının hazırlandığını ve alt komisyonda görüşülmesine gerek bulunmadığını ifade etmiştir.

Üyelerimiz ise, koruma derneklerinin kapatılması nedeniyle kaynak yaratmak amacıyla bu Tasarının hazırlandığını, konunun bir alt komisyonda incelenmesinin yararlı olacağını söylemişlerdir. Kısa vadede sorunu çözecek gibi gözükse de bu düzenleme uzun vadede yararlı olmayacaktır.

Alt Komisyon kurulması önergesi oya sunulmuş ve Komisyonumuzca kabul edilmemiştir.

Tasarının geneli üzerindeki görüşmelerden sonra maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi üzerindeki görüşmelerde; endişeleri giderici bir düzenleme getirildiği üyelerimizce ifade edilmiştir. Verilen bir önerge ile ikinci fıkrasının sonuna "Öğrenci velileri hiçbir suretle bağış yapmaya zorlanamaz" cümlesinin eklenmesi önerilmiş ve öneri, Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

1 inci madde, kabul edilen önerge doğrultusunda Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının yürürlüğü düzenleyen 2 nci, yürütmeyi düzenleyen 3 üncü maddeleri ile tümü oya sunulmuş ve Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Tayyar Altıkulaç</i>	<i>Hikmet Özdemir</i>	<i>Hacı Biner</i>
İstanbul	Çankırı	Van
Üye	Üye	Üye
<i>Hüseyin Ekmekçioğlu</i>	<i>Faruk Anbarcıoğlu</i>	<i>Mustafa Özyurt</i>
Antalya	Bursa	Bursa
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Gazalçı</i>	<i>Mehmet Yüksektepe</i>	<i>Ömer Özyılmaz</i>
Denizli	Denizli	Erzurum
(Muhalefet şerhi eklidir, karşı oy yazım var.)		
Üye	Üye	Üye
<i>Hasan Aydın</i>	<i>Temel Yılmaz</i>	<i>Hüseyin Bayındır</i>
Giresun	Gümüşhane	Karşehir
		(Muhalifim, muhalefet şerhi eklidir.)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Çerçi</i>	<i>Ali Cumhuri Yaka</i>	<i>Mehmet Sarı</i>
Manisa	Muğla	Osmaniye
	(Muhalifim, muhalefet şerhi eklidir.)	
Üye	Üye	Üye
<i>Öner Ergenç</i>	<i>Engin Altay</i>	<i>Osman Kılıç</i>
Siirt	Sinop	Sivas
Üye		Üye
<i>Mehmet Faruk Bayrak</i>		<i>Muharrem İnce</i>
Şanlıurfa		Yalova
		(Muhalifim, muhalefet şerhi eklidir.)

KARŞI OY YAZISI

Okul-aile birlikleri eğitimin niteliğini yükseltmek, öğrencinin başarısını artırmak için okul ile aile arasındaki iş birliğini düzenler.

Öngörülen bu değişiklikle okul - aile birlikleri veliden para toplayan birer kuruluş olacaktır. Bundan sonra bu birlikler eğitim için değil, para toplamak için etkinlik yapacak, okulun "kantinini, açık alanını, salonunu ve benzeri yerlerini" kiraya verecektir. Bu değişiklikten sonra özellikle yoksul aileler sürekli para toplar korkusuyla çocuğunun durumunu konuşmaya okula gelemeyecektir.

Bu değişiklik zaten bozulmuş eğitimdeki fırsat ve olanak eşitliğini temelli bozacak, eğitimi biraz daha ticarileştirecektir.

Anayasanın 42. maddesinde "İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır." demektedir. Bütün çağdaş ülkelerde temel eğitim başta olmak üzere eğitim, bir kamu hizmetidir.

Bu amaçla yürürlükte olan 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda, Köy Bütçesi'nin yüzde 10'u, İl Özel İdare Bütçesi'nin yüzde 20'si, Genel Bütçenin en az yüzde 2'si ilköğretime ayrılmak zorundadır. Ayrıca 8 Yıllık Kesintisiz İlköğretim Yasası diye bilinen 4306 Sayılı Yasa'da belirtilen kaynaklar vardır. Bunun süresini Bakanlar Kurulu artırmaktadır. Eğitime kaynak, öğrenciler, veliler değil devletin bütçeleridir. Yetersiz bir durum varsa bu oranlar ve paylar artırılabilir.

16 Haziran 1983 tarihinde 1739 Sayılı METK'nun 16. maddesi okul- aile birliklerinin işlevi yanlış anlaşılmasın, yalnızca eğitim işleriyle uğraşsın diye değiştirilmiş ve maddenin değiştirme gerekçesinde de şöyle denilmiştir:

"Okul - aile birliklerinin velilerden her ne ad altında olursa olsun para alması çeşitli anlaşmazlıkların ve problemlerin ortaya çıkmasına sebep olmakta; öğrencilerin eğitim-öğretimlerinde aile ile işbirliğini engellemektedir. Bu bakımdan okul-aile birliklerinin para işleriyle meşgul olmasını önlemek için 16. madde yeniden düzenlenmiştir." (TBMM 150. Birleşim. S. Sayısı : 601)

Eğitimde asıl amaç daha çok çocuğun, gencin daha uzun süre nitelikli olarak yetiştirilmesidir.

Öğrencinin başarısı için okul ve ailenin işbirliği zorunludur. Türkiye bunu yıllardır yapmaktadır. Okul aile birlikleri sayesinde hem okullar çevreye açılmakta, hem de demokrasinin, katılım- cılığın örneği yaşanmaktadır. Gelişmiş ülkelerde de böyle kuruluşlar vardır. Onlar para işleriyle uğraşmazlar. Okul-aile birliklerinin aksayan yönleri varsa düzeltililebilir, ama işlevleri, görevleri değişmemelidir.

Bu değişiklik zaten büyük oranda velinin sırtında olan eğitim harcamalarını artıracak, aileleri okuldan soğutacaktır. Öğrencinin, öğretmenin para işiyle uğraşması, hele okul - aile birliği gibi bir kuruluş aracılığıyla uğraşması doğru değildir.

Mustafa Gazalcı
Denizli

Muharrem İnce
Yalova
Ali Cumhur Yaka
Muğla

27.10.2004
Hüseyin Bayındır
Kırşehir

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

MİLLÎ EĞİTİM TEMEL KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. - 14.6.1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 16. - Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında iş birliği sağlanır.

Bu amaçla okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Okul-aile birlikleri, okulların eğitim ve öğretim hizmetlerine etkinlik ve verimlilik kazandırmak, okulların ve maddî imkânlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak üzere; aynı ve nakdî bağışları kabul edebilir, maddî katkı sağlamak amacıyla sosyal ve kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenleyebilir, okulların bünyesinde bulunan kantin, açık alan, salon ve benzeri yerleri işlettirebilir veya işletebilirler.

Okul-aile birliklerinin kuruluş ve işleyişi, birlik organlarının oluşturulması ve seçim şekilleri, sosyal ve kültürel etkinliklerden sağlanan maddî katkılar, bağışların kabulü, harcanması ve denetlenmesi ile kantin, açık alan, salon ve benzeri yerlerin işlettirilmesi veya işletilmesinden sağlanan gelirlerin dağıtım yerleri ve oranları, harcanması ve denetlenmesine dair usul ve esaslar, Millî Eğitim ve Maliye Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Okul-aile birliklerinin gelirleri her türlü vergi, resim ve harçtan muafır."

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

MİLLÎ EĞİTİM TEMEL KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. - 14.6.1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 16.- Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında iş birliği sağlanır.

Bu amaçla okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Okul-aile birlikleri, okulların eğitim ve öğretim hizmetlerine etkinlik ve verimlilik kazandırmak, okulların ve maddî imkânlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak üzere; aynı ve nakdî bağışları kabul edebilir, Maddî katkı sağlamak amacıyla sosyal ve kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenleyebilir, okulların bünyesinde bulunan kantin, açık alan, salon ve benzeri yerleri işlettirebilir veya işletebilirler. Öğrenci velileri hiçbir surette bağış yapmaya zorlanamaz.

Okul - aile birliklerinin kuruluş ve işleyişi, birlik organlarının oluşturulması ve seçim şekilleri, sosyal ve kültürel etkinliklerden sağlanan maddî katkılar, bağışların kabulü, harcanması ve denetlenmesi ile kantin, açık alan, salon ve benzeri yerlerin işlettirilmesi veya işletilmesinden sağlanan gelirlerin dağıtım yerleri ve oranları, harcanması ve denetlenmesine dair usul ve esaslar, Millî Eğitim ve Maliye Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Okul - aile birliklerinin gelirleri her türlü vergi, resim ve harçtan muafır. "

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı V.

A. Aksu

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Z. Ergezen

Tarım ve Köyişleri Bakanı

S. Güçlü

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

M. Başesgioğlu

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Mumcu